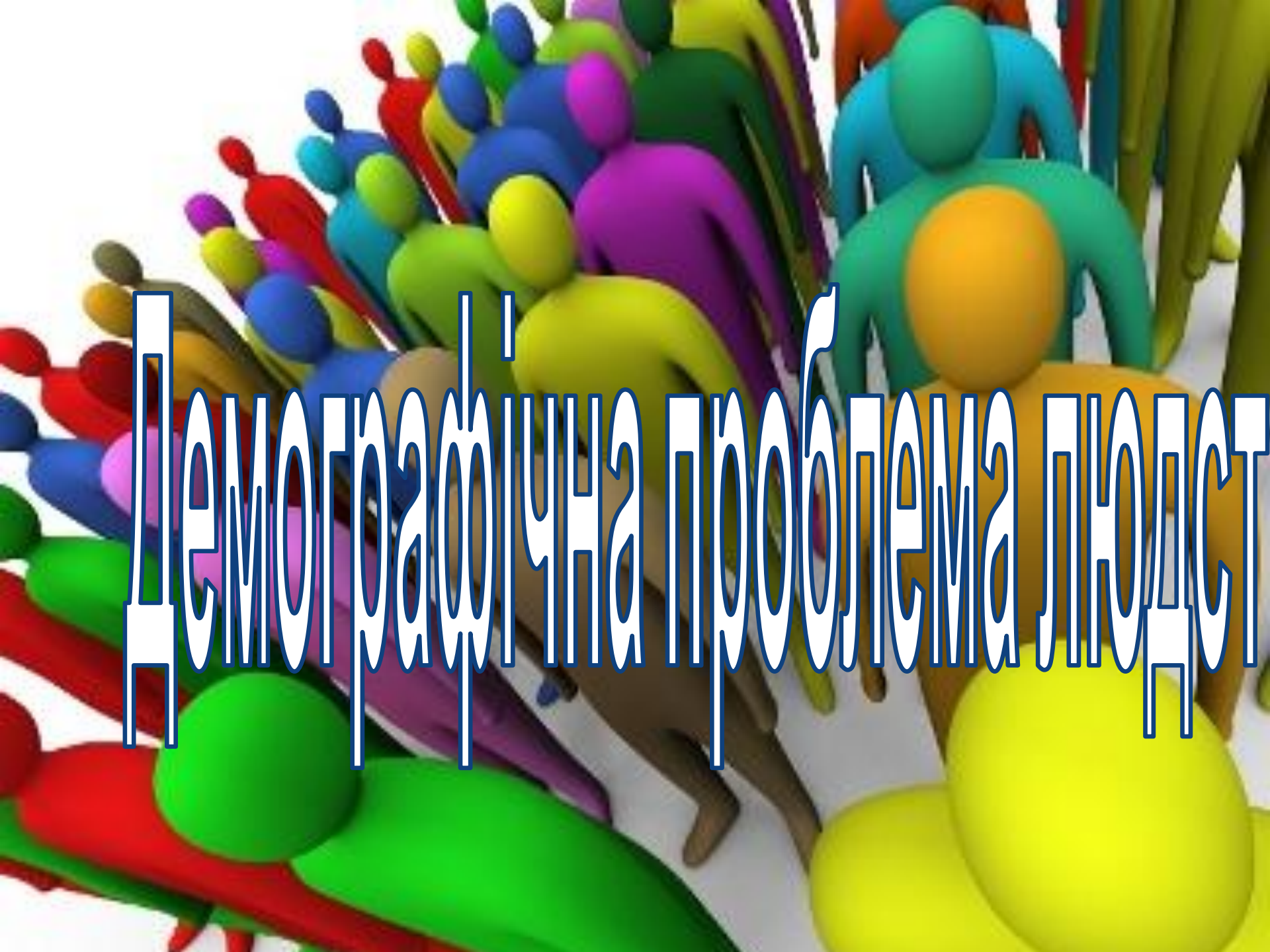

Демографічна проблема людст

*Демографічна проблема —
сукупність соціально-
демографічних проблем
сучасності, що зачіпають
інтереси всього людства.*

Питання демографічних процесів стали у центрі уваги діяльності багатьох міжнародних організацій, у тому числі й Організації Об'єднаних Націй, яка віднесла ці питання до числа глобальних проблем сучасності

Рис. 1.22. Зміна чисельності населення Землі протягом XIX-XX століть.

Найважливіші проблеми народонаселення, які загрожують Україні негативними наслідками: стрімке зростання населення, або демографічний вибух, у країнах, що розвиваються, і загроза депопуляції, або демографічна криза, в економічно розвинутих країнах. До проблем народонаселення слід віднести також неконтрольовану урбанізацію в країнах, що розвиваються, кризу великих міст у деяких розвинутих країнах, стихійну внутрішню й зовнішню міграцію, яка ускладнює політичні відносини

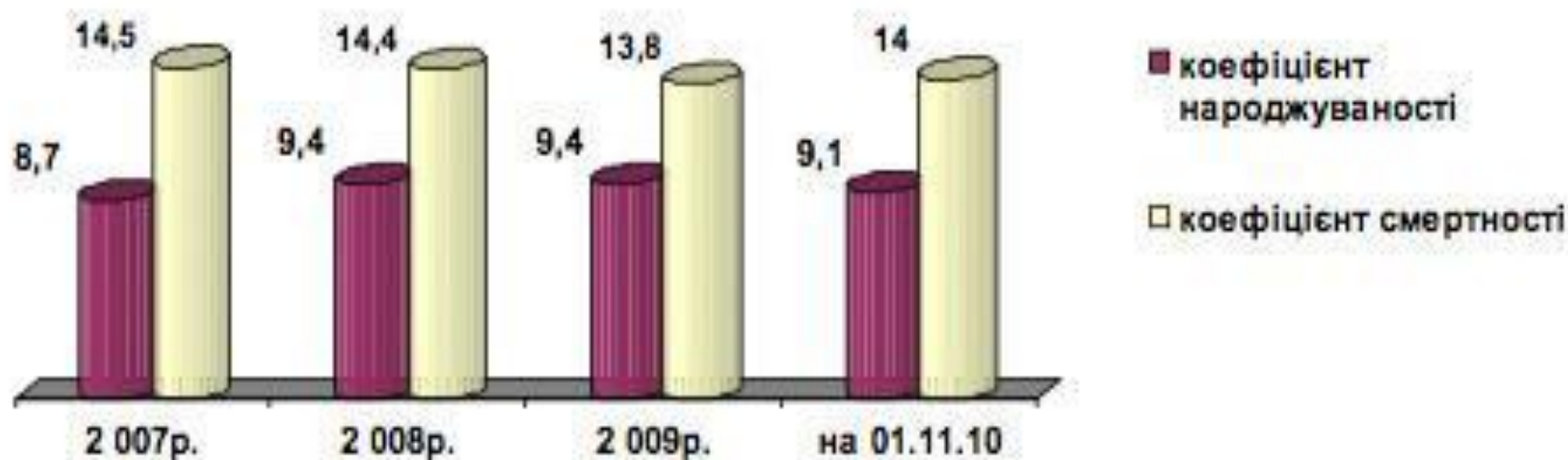
Вивчення тривалості життя.

Проблема тривалості життя хвилювала людство з древніх часів. Прогрес цивілізації та соціально-економічні утворення сприяли поступовому росту тривалості життя. Власне соціальні та економічні умови при сприятливому екологічному етапі з врахуванням спадковості мають визначальний вплив на збільшення середньої тривалості життя людини у кожній окремій країні.

Зменшення населення за рахунок низького рівня народжуваності в багатьох індустріально розвинутих країнах і вибуховий ріст у найбідніших державах - це той контраст, який загрожує перетворитись в одну з великих соціально-економічних і політичних проблем найближчих десятиліть. Значний вплив на зміни народжуваності мають міграційні процеси. Європейські країни вимушені змінювати закони про виїзд та укріплювати свої кордони, щоб знизити наплив іммігрантів з країн третього світу.

Є чинники, які ще більше ускладнюють проблему народонаселення. Нестача землі призводить до виснаження пасовищ, ерозії ґрунтів, що сильно знижує родючість. Природні ресурси, особливо ліси, знищуються заради палива та експорту. Велика кількість людей (здебільшого молоді) прямує у великі міста. Але в умовах слабкої індустріалізації їм не вистачає ані роботи, ані житла, ані чистої води. Результатом цього є швидке зростання міст з мільйонами безробітних, які живуть прямо на вулицях.

З розвитком науково-технічного прогресу екологічна напруга зростає, що приводить до зростання загрози індивідуального та суспільного здоров'я. Негативні фактори антропогенного впливу с пагубними не тільки для екосистем, вони також знижують резерви здоров'я на потенційному рівні, зумовлюють ріст психологічної та генетичної напруги, збільшення специфічних патології і прояви нових форм екологічних захворювань. Власне тому однією з основних складових здоров'я необхідно враховувати стан навколишнього середовище і умови життя населення. Створене людиною довкілля має також і негативний вплив на її власний організм, на біологічні та соціальні процеси, обумовлюючи зміни параметрів відтворення людини і її міграції, а також тривалість життя.

Основні причини світового демографічного вибуху можна звести до наступних чинників:

- різко скоротилась дитяча смертність (особливо у віці до одного року) у країнах третього світу, які дають максимальні показники народжуваності;
- зросла середня тривалість життя населення;
- смертність перемістилась із пререпродуктивної групи до пострепродуктивної групи і перестала виступати як обмежуючий фактор народжуваності;
- зріс демографічний потенціал за рахунок збільшення відсотку молодих людей у країнах третього світу.

Необхідно відзначити, що наприкінці XIX - на початку XX сторіччя найбільший приріст населення спостерігався в Європі (висока народжуваність при відносно низькій смертності). У перші два десятиліття XX сторіччя такий тип відтворення населення спостерігався вже і в більшості країн Латинської Америки. В Європі в той же час значно знизилась народжуваність при незначному зменшенні смертності. В країнах Азії й Африки у зв'язку з високою смертністю (не зважаючи на високу народжуваність) приріст населення був незначним. Голод і смерть (особливо дітей до одного року) забирали мільйони чоловік.

За даними Всеукраїнського перепису населення загальна чисельність населення в Україні на 5 грудня 2001р. становила 48 млн. 416 тис. осіб, що на 0,95% менше від очікуваних прогнозів. Чисельність міського населення в цілому в Україні становила 32 млн. 538 тис. (67%) осіб, сільського 15 млн. 878 тис. (32%). Таким чином, чисельність міського населення порівняно з поточним роком зменшилась на 2,3 %, а сільського збільшилась на 1,8%, що свідчить про наявність певної демографічної тенденції. 54% населення України (25 млн. 941 тис. осіб) становлять жінки. 46% (22 млн. 475 тис. осіб) чоловіки.

Глобальні проблеми забезпечення життєдіяльності та якості життя людини впливають з усвідомлення того, що вона є головною цінністю планети Земля. Тому людина має змінити цю позицію - поряд з упорядкуванням і стабілізацією демографічних процесів вирішити проблеми забезпечення життєдіяльності (продовольство, житло, енергія, знаряддя праці тощо) та якості свого життя (добробут, освіта, культура, охорона здоров'я та ін.).

Основою для дійсного рішення проблеми народонаселення є, перш за все, соціально-економічні перетворення. В 1984 році в Мехіко відбулася друга Міжнародна конференція по народонаселенню, в якій приймали участь 147 країн проти 136 країн, які прийняли участь на конференції в 1974 році. На ній були підбиті підсумки Всесвітнього плану дій за 10 років в галузі народонаселення і прийняли Декларацію по проблемам населення та розвитку, в якій була підтверджена важливість принципів та цілей прийнятого 10 років тому Плану дій та зроблені рекомендації по дальшому його виконанню.

